

Hvilke lover og regler styrer adgangen til kommunearkivene? Oslo, 26.11.2007

kari.remseth@ika-trondelag.no

Agenda

- ❑ Arkivloven 04.12.1992, forskrifter 11.12.1998
- ❑ Lov om offentlighet i forvaltningen 19.06.1970 nr 69
- ❑ Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker 10.02.1967
- ❑ Forskrift til forvaltningsloven 15.12.2006 nr 1456
- ❑ Lov om behandling av personopplysninger 01.01.2001

Arkivlovens formålsparagraf (§ 1)

- *trygge arkiv som har kulturell eller forskningsmessig verdi*
- *rettslig eller viktig forvaltningsmessig dokumentasjon*
- *tas vare på og **gjøres tilgjengelig** for ettertiden*

Tilgjengeliggjøring av kommunalt arkivmateriale er en lovpålagt oppgave for kommunene.

Ny offentleglov fra 1.7.2008

”Formålet med lova er å leggje til rette for at offentleg verksemd er open og gjennomsiktig, for slik å styrkje informasjons- og ytringsfridommen, den demokratiske deltakinga, rettstryggleiken for den enkelte, tilliten til det offentlege og kontrollen frå ålmenta. Lova skal òg leggje til rette for vidarebruk av offentleg informasjon.”

Offentlighetsloven - lov av 19.06.1970 (1)

- §2 - enhver har rett til innsyn - meroffentlighet skal praktiseres
- Etter offentlighetsloven § 2 første ledd er det "forvaltningens saksdokumenter" som er gjenstand for innsynsrett etter loven.
- Selve dokumentbegrepet er definert i offentlighetsloven § 3 første ledd annet punktum: "Som dokument regnes en **logisk avgrenset informasjonsmengde** som er lagret på et medium for senere lesing, lytting, fremvisning eller overføring."

Offentlighetsloven - lov av 19.06.1970 (2)

Gir grunnlag for dokumentinnsyn i forvaltningen:

- innsyn i saksdokumenter, journal, møtekart og databaser

Forskrift om offentlighetslovens anvendelse på dokumenter som ikke er papirbaserte, kgl.res 19.12.1986, med endringer april 2001:

- Innsyn i ikke papirbaserte dokumenter: Kommunen skal den nødvendige bistand - for eksempel gi en skriftlig eller muntlig forklaring på forkortinger, koder eller lignende som er benyttet i edb-systemer eller andre lagringsmedia.

Offentlighetsloven - lov av 19.06.1970 (2)

- gir hjemlene for **unntak fra offentlighet** og **utsatt offentlighet** i sak:
  - Sak **kan** unntas
  - Opplysninger i dokument: **Skal** unntas, noen kan unntas
  - Dokumenter: **Kan** unntas

Offentlighetsloven - skal unntas offentlighet (4)

- §5a - unntak for opplysninger undergitt **lovbestemt taushetsplikt**

Vanligst er: Forvaltningslovens §13:

§13 nr 1: noens personlige forhold (utover fødested/tid, personnr., sivilstand, yrke, bopel, arbeidssted, statsborgerskap)

§13 nr 2: tekniske innretninger og fremgangsmåter samt drifts- og forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den som opplysningene angår

Taushetsplikten bortfaller etter 60 år
(om ikke annet er bestemt)

Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker - lov av 10.02.1967

- Loven gjelder forvaltningsorganer og private rettssubjekt (i saker det treffer enkeltvedtak eller utferdiger forskrift)
- Regulerer saksbehandlingsrutiner (§11a)
- Regulerer taushetsplikt for ansatte (§13)
- Regulerer parters **innsynsrett** (§§18 og 19)
- Regulerer forskeres **innsynsrett** (§§ 13d og 13e)

Forvaltningsloven

Regulerer parters innsynsrett (§§18 og 19)

Hovedregel:

"En part har rett til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter for så vidt annet ikke følger av reglene i denne paragraf eller §19. Dette gjelder også etter at det er truffet vedtak i saken"

Unntak §§18 og 19 bl.a.:

- ...hensyn til vedkommendes helse eller forhold til personer som står vedkommende nær
- a) en annen persons helseforhold, eller b) andre forhold som av særlige grunner ikke bør meddeles videre.

Forvaltningsloven

Begrensninger i taushetsplikt

13a. *(når det ikke er behov for beskyttelse).*

- at opplysninger gjøres kjent for parten, eller for andre i den utstrekning de som har krav på taushet samtykker,
- at opplysningene gis i statistisk form eller ved at individualiserende kjennetegn utelates på annen måte,
- at opplysningene brukes når de f.eks. er alminnelig kjent eller alminnelig tilgjengelig andre steder.

13b. *(ut fra private eller offentlige interesser).*

- at opplysningene i en sak gjøres kjent for sakens parter eller deres representanter, mm

Forvaltningsloven

Regulerer forskeres innsynsrett (§§ 13d og 13e)

- §13d:

“Når det finnes rimelig og ikke medfører ulempe for andre interesser, kan departementet bestemme at et forvaltningsorgan kan eller skal gi opplysninger til bruk for forskning, og at dette kan skje uten hinder av organets taushetsplikt etter §13”

Myndighet etter fvl. §13d utøves av det enkelte fagdepartement.

§13e: Bestemmelse om forskeres taushetsplikt

- Lov om helsepersonell §29 - har en egen bestemmelse om forskeres tilgang til taushetsbelagt helseinformasjon

Forvaltningslovforskriften

15.12.2006 nr 1456

Kap. 3: §8 Myndighet til å gi forskerinnsyn

Myndighet kan likevel delegeres fra

a) Kultur- og kirke departementet til Riksarkivaren

b) Justis- og politidepartementet til kriminalomsorgsregionene, Politidirektoratet og Domstoladministrasjonen

c) Helse- og omsorgsdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet til Sosial- og helsedirektoratet ang opplysninger i saker på sosial- og Helsedirektoratets ansvarsområde

d) Arbeids- og inkluderingsdepartementet til Arbeids- og Velferdsdirektoratet for så vidt gjelder opplysninger i velferdsdirektoratets ansvarsområde etter folketrygdloven

Forvaltningslovforskriften

Kap. 3: §9 Rådet for taushetsplikt og forskning

Før det blir truffet vedtak om å gi opplysninger undergitt taushetsplikt til bruk for forskning eller avslå opplysninger, skal saken forelegges Rådet

Unntak: Dersom departementet eller annet organ med myndighet som nevnt i §8 finner det klart at søknaden innvilges behøver saken ikke forelegges Rådet

Saken skal i alle tilfelle forelegges Rådet dersom forskeren skal ta direkte kontakt med personene

Saker om innsyn i etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjenestens arkiver og registre

Forvaltningslovforskriften

Taushetspliktregler

- § 11. *Forlengt taushetsplikt i arkivverket*
- Når hensynet til personvern tilsier det, kan Riksarkivaren i det enkelte tilfelle bestemme at taushetsplikten for opplysninger i saker som oppbevares i arkivverket, skal gjelde ut over 60 år eller ut over den frist som ellers gjelder for bortfall av taushetsplikt.

§10: Dokumenter og annet materiale i barnevernssaker og adopsjonssaker - 100 år

Lov om behandling av personopplysninger

- Loven gjelder for
  - **behandling** av personopplysninger som helt eller delvis skjer med elektroniske hjelpemidler, og
  - annen behandling av personopplysninger når disse inngår eller skal inngå i et personregister

Behandling: enhver bruk av personopplysninger, for eksempel

- innsamling, registrering, sammenstilling, lagring **og utlevering**
- eller kombinasjoner av slike bruksmåter

Lov om behandling av personopplysninger

- §1 Lovens formål
  - er å beskytte den enkelte mot at personvernet blir krenket gjennom behandling av personopplysninger
  - - loven skal bidra til at personopplysninger blir **behandlet** i samsvar med grunnleggende personvern hensyn, herunder behovet for
    - **personlig integritet**
    - **privatlivets fred**
    - **tilstrekkelig kvalitet på personopplysninger**

Lov om behandling av personopplysninger

- §2 sensitive opplysninger: opplysninger om
  - rasemessig eller etnisk bakgrunn, eller politisk, filosofisk eller religiøs oppfatning
  - at en person har vært mistenkt, siktet, tiltalt eller dømt for straffbar handling
  - helseforhold
  - seksuelle forhold
  - medlemskap i fagforeninger

Informasjonspliktens innhold

§18 Rett til innsyn (1)

- **Enhver** som ber om det skal få vite hva slags behandling av personopplysninger en behandlingsansvarlig foretar, og kan kreve å få følgende informasjon om en bestemt type behandling:
  - Navn og adresse på den behandlingsansvarlige og dennes eventuelle representant
  - hvem som har det daglige ansvaret for å oppfylle den behandlingsansvarliges plikter
  - formålet med behandlingen
  - beskrivelser av hvilke personopplysninger som behandles
  - hvor opplysningene er hentet fra, og
  - om personopplysningene vil bli utlevert, og eventuelt hvem som er mottaker

Informasjonspliktens innhold

§18 Rett til innsyn (2)

- Den som er **registrert har i tillegg rett til å vite**
  - hvilke opplysninger om den registrerte som behandles
  - sikkerhetstiltakene ved behandlingen så langt innsyn ikke svekker sikkerheten

- **Informasjonen kan kreves skriftlig §24**

Takk for meg!